

Отже, наука XXI століття поступово стає нематеріалістичною. Якщо мета науки до XXI століття полягала у вдосконаленні умов життя, то основною метою науки на сьогодні і в майбутньому буде – пізнання невидимих ірраціональних основ утворення світу і зберігання душі людини.

Поки нам є недосяжним, яким чином відбувається творення світу і як із невидимого з'являється видиме. Тому головне завдання науки XXI століття і можливо наступних століть – це зрозуміти, як там в невидимому ірраціональному світі відбувається творення видимого світу і алгоритм утворення матерії.

У своїх міркуваннях Паскаль міркував, якщо людина вірить в щось, а його не існує, то вона нічого не втрачає. Але якщо вона не вірить, а воно існує, то втрачає все [2].

Література:

1. Джунь Й. В., Сотник Ж. Г. Застосування методів математичної статистики під час виконання дисертаційних робіт. Підготовка дисертацій в умовах воєнного стану: актуальні питання та шляхи їх вирішення : Міжнародна науково-практична конференція. Науково-дослідний інститут публічного права. 28 вересня 2024 р. – Львів – Торунь : Liha-Press. 2024. С. 45–47.

2. Опанасенко О. Блез Паскаль. 2018. 112 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-427-9-9>

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ АКТУАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Дерстуганова Н. В.

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри освіти та управління навчальним закладом

Класичний приватний університет

м. Запоріжжя, Україна

Визначення каталогу (переліку) актуальних загальних компетентностей, які необхідно сформувати у здобувачів ступеня доктора філософії за час навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти, є важливим.

В Україні, відповідно до «Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» (2020 р.), найактуальніші для спеціальності загальні компетентності для кожного рівня вищої освіти обираються з переліку Проєкту ЄС Tuning [1]. Перелік загальних компетентностей, наведений у даних методичних рекомендаціях, за своїм складом (31 компетентність) та порядком розташування компетентностей у середині нього, є ідентичним до переліку загальних компетентностей, виокремлених за проєктами «Generic Competences: Tuning EU IV» («Загальні компетентності: Tuning ЄС IV») та «Generic Competences: SQF Social Sciences» («Загальні компетентності: SQF Соціальні науки») [2].

Заслуговує на увагу перелік загальних компетентностей, визначених за проєктом «Generic Competences: Tuning China» («Загальні компетентності: Тюнінг Китай»), до складу якого входять 33 загальні компетентності [2].

Порівняння каталогів загальних компетентностей, виокремлених за результатами проєктів «Загальні компетентності: Tuning ЄС IV» у перекладі з англійської мови на українську відповідно до «Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» (2020 р.) [1, с. 15–16] та «Загальні компетентності: Тюнінг Китай», представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

Зіставлення переліку загальних компетентностей, визначених за результатами проєктів «Загальні компетентності: Tuning ЄС IV» та «Загальні компетентності: Тюнінг Китай»

№	Загальні компетентності: Tuning ЄС IV	Загальні компетентності: Tuning Китай
1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	Здатність до аналізу та синтезу
2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	Здатність застосовувати знання на практиці
3	Здатність планувати та управляти часом	Планування та управління часом
4	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	Базові загальні знання в галузі, що вивчається
5	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	Закріплення базових знань з професії на практиці
6	Здатність спілкуватися іноземною мовою	Усне та письмове спілкування рідною мовою

Продовження таблиці 1

№	Загальні компетентності: Tuning ЄС IV	Загальні компетентності: Tuning Китай
7	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології	Здатність спілкуватися другою мовою
8	Здатність проводити дослідження на відповідному рівні	Комп'ютерні навички
9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	Дослідницькі навички
10	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	Здатність до активного навчання
11	Здатність бути критичним і самокритичним	Навички управління інформацією
12	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації	Критичні та самокритичні здібності
13	Здатність генерувати нові ідеї (креативність)	Здатність адаптуватися до нових ситуацій
14	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми	Здатність генерувати нові ідеї
15	Здатність приймати обґрунтовані рішення	Вирішення проблем
16	Здатність працювати в команді	Ухвалення рішень
17	Здатність до міжособистісної взаємодії	Робота в команді
18	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети	Міжособистісні навички
19	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)	Лідерство
20	Цінунання та повага різноманітності та мультикультурності	Вміння працювати в міждисциплінарній команді
21	Здатність працювати в міжнародному контексті	Здатність спілкуватися з людьми, які не є експертами в даній сфері
22	Здатність працювати автономно	Сприйняття та розуміння культурного розмаїття
23	Здатність розробляти проекти та управляти ними	Здатність працювати в міжнародному контексті
24	Здатність здійснювати безпечну діяльність	Зобов'язання щодо здоров'я та безпеки

Закінчення таблиці 1

№	Загальні компетентності: Tuning ЄС IV	Загальні компетентності: Tuning Китай
25	Здатність виявляти ініціативу та підприємливість	Здатність працювати автономно
26	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)	Розробка проєктів та управління ними
27	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт	Ініціативність та підприємницький дух
28	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків	Етичні зобов'язання та професіоналізм
29	Прагнення до збереження навколишнього середовища	Соціальна відповідальність та громадянська свідомість
30	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо	Відповідальність якості
31	Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем	Бажання досягти успіху
32	–	Екологічна свідомість та прихильність до сталого розвитку
33	–	Здатність до самоуправління

Як свідчать наведені дані, окрім різниці у кількості визначених у досліджуваних каталогах загальних компетентностей, існує відмінність у їх найменуванні. Обмежені обсягом даної роботи, зупинимося на основних результатах зіставлення обраних каталогів. Аналогічний підхід спостерігається до визначення важливості аналізу та синтезу як першої із компетентностей: «здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу» (каталог «Tuning ЄС IV») та «здатність до аналізу та синтезу» (перелік «Tuning Китай»), водночас «здатність до абстрактного мислення» у переліку загальних компетентностей «Tuning Китай» відсутня.

У каталогах, що аналізуємо, привертає увагу ставлення до набуття практичних навичок. У каталозі «Tuning ЄС IV» «здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях» у переліку розташована другою, натомість у каталозі «Tuning Китай» другу позицію відведено «здатності застосовувати знання на практиці», а п'яту – «закріпленню базових знань з професії на практиці».

Заслуговує на увагу той факт, що окремою позицією (№ 19) в каталозі «Tuning Китай» виділено «лідерство», тоді як в обох каталогах приділено увагу ініціативності та підприємливості: «здатність виявляти ініціативу та підприємливість» (№ 25) у каталозі «Tuning ЄС IV» та

«ініціативність та підприємницький дух» (№ 27) у каталозі «Tuning Китай».

Акцентуємо і та такі компетентності, як «бажання досягти успіху», визначену (№ 31) у каталозі «Tuning Китай», яку не представлено у каталозі «Tuning ЄС IV».

Важливою відмінністю каталогу «Tuning Китай» є компетентність, пов'язана зі здоров'ям, а саме: «зобов'язання щодо здоров'я та безпеки», розташована у переліку за № 24. У каталозі «Tuning ЄС IV» під таким же номером розташована компетентність «здатність здійснювати безпечну діяльність».

Водночас компетентність «усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем» наведена лише у каталозі Tuning ЄС IV.

Підсумовуючи, зазначимо, що представлене зіставлення каталогів загальних компетентностей, виокремлених за результатами проєктів «Загальні компетентності: Tuning ЄС IV» та «Загальні компетентності: Тюнінг Китай» свідчить, що попри значну подібність до визначення важливих загальних компетентностей, які входять до складу обох каталогів, існують й суттєві відмінності, серед яких – визнання значущими таких компетентностей, як «лідерство», «бажання досягти успіху», «зобов'язання щодо здоров'я» та підвищена увага практичній складовій підготовки у каталозі, сформованом за результатами проєкту «Тюнінг Китай».

При визначенні комплексу важливих загальних компетентностей, які необхідно сформувані у здобувачів ступеня доктора філософії за час навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти, на нашу думку, слід брати до уваги актуальні напрацювання закордонних колег, зокрема у ставленні щодо формування компетентностей «лідерство», «бажання досягти успіху», «зобов'язання щодо здоров'я», зосередженості на практичній складовій підготовки.

Література:

1. Наказ МОН України від 30.04.2020 р. № 584 «Про унесення змін до Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0584729-20#Text> (дата звернення 27.09.2024).

2. Tuning Academy. URL: https://tuningacademy.org/lists-of-competences/#_ (дата звернення 27.09.2024).